

Theu Boermans

Hij is regisseur en sinds 2011 artistiek leider van het Nationale Toneel in Den Haag. Mattheus Augustinus Irene Carmen Boermans (Willemstad, 1950) volgde de acteursopleiding aan de Toneelacademie in Maastricht. Na zijn afstuderen werkte hij als acteur onder meer bij Zuidelijk Toneel Globe. In 1988 stopte hij met acteren en richtte hij met een groep jonge acteurs theatergezelschap De Trust op, waar hij huisregisseur en artistiek leider van werd. In 2001 fuseerde het gezelschap met Art & Pro tot De Theatercompagnie. In 2011 regisseerde Boermans de musical Soldaat van Oranje (meeste bezoekers uit de Nederlandse theatergeschiedenis) en in 2014 ANNE, een toneelstuk over Anne Frank.

Op 12 januari gaat onder Boermans' regie De revisor in première bij Het Nationale Toneel. Kijk op nationaletoneel.nl voor meer informatie. Tournee t/m 5 maart.

een gegeven moment dacht ik wel: dit is stilstand. Ik werd ook steeds irritanter voor collega's omdat ik om te krijgen wat ik als acteur nodig had, mijn eigen collega's ging regisseren. Op een gegeven moment ging Gerardjan weg uit Eindhoven en ben ik gestopt als acteur: er was destijds nergens een plek binnen het Nederlands toneel waar ik als acteur uitgedaagd kon worden of verder kon komen. Toen ben ik zelf met een gezelschap begonnen – De Trust – en ben ik gaan regisseren zoals ik dacht dat het moest.”

Les 4

Je weet nooit waar je uitkomt

“Ik maak nooit toekomstplannen: waar ik stappen zet, wordt het grond. Op die manier begin ik ook aan het repetitieproces. Natuurlijk lees ik secundaire literatuur en weet ik min of meer waar het over gaat, maar voor de rest komt het neer op intuïtie. Een voorstelling wil zelf ergens heen en dat proces moet je ook toelaten, want dat is het prachtigste: je weet nooit waar je uitkomt. Dat is ook eng, maar daar sta ik niet meer bij stil. Als je je te veel realiseert dat je enorme budgetten opmaakt – bij Soldaat van Oranje ging het bijvoorbeeld om miljoenen – dan begin ik er natuurlijk niet aan.

Op het moment dat we het repetitielokaal in gaan, heerst er totale dictatuur. Dan zeg ik: zó wil ik het hebben. Veel van mijn persoonlijk leven gaat in een voorstelling zitten: als ik een Tsjechov regisseur, dan gaat dat ook over mij, dus ik móét ook laten zien hoe ik het wil hebben. Tegelijkertijd moet ik ervoor zorgen dat iedereen zijn rollen zo goed mogelijk speelt, want anders heb ik er niets aan – dan gaat het niet vliegen. Ik moet sturend zijn, net als een dirigent. In de voorfase probeer ik zo democratisch mogelijk te besluiten welk stuk we gaan doen en wie welke rol speelt: dan pas is de dictatuur gerechtvaardigd en stuit je tijdens het repetitieproces niet op weerstand.”

Les 5

Uiteindelijk is alles materiaal

“Juist de voorstellingen die door de buitenwacht als mislukt worden beschouwd, zijn mij het dierbaarst. Die hebben namelijk een andere functie gehad: ik kon er dingen in uitproberen en ik heb vergissingen gemaakt. Ik heb diepe crisissen meegemaakt in mijn leven en die zijn op het moment zelf heel naar, maar tegelijkertijd was ik er ook heel erg nieuwsgierig naar. Want als ik in een crisis zat, keek ik er tegelijkertijd van een afstandje naar: uiteindelijk is alles materiaal. En misschien is het ook wel mijn redding, dat wat ik in mijn dagelijks leven aan crisissen en conflicten doormaak, meteen tot materiaal kan maken. Mijn voorstellingen hebben vaak te maken met de fases waarin ik zelf verkeer: ik betaal met mijn werkelijkheid.

Ik ben niet iemand die snel van het veld loopt of het conflict vermijdt omdat ik altijd benieuwd ben naar wat er uitkomt – dus óók bij de opponent. Ik kan bijvoorbeeld heel

goed een conflict met iemand hebben en buiten dat conflict toch normaal met diegene omgaan. Iedereen heeft ook maar gewoon z'n opvattingen omdat je probeert het leven vorm te geven: dat die opvattingen botsen, wil nog niet zeggen dat ik niet respectvol met die persoon kan omgaan. Als je iemand tot vijand verklaart, doe je dat alleen maar om jezelf een identiteit te verschaffen: ‘Ik ben degene die haat’. Dat leidt tot niets.”

Les 6

Jonge mensen houden je bij de les

“Ik werk graag met jonge acteurs: die zijn gretig en willen leren. En ze houden me bij de les omdat ik voortdurend moet formuleren waarom ik dingen op een bepaalde manier doe. Als ik mijn ideeën loslaat op jonge mensen, kan ik meteen de geldigheid van die ideeën toetsen. Ik heb dan wel ervaring opgedaan in technieken en wijsheden, maar het is maar de vraag of die nog geldig zijn: ik vind dat ik daar voortdurend vraagtekens bij moet zetten.”

Les 7

Laat kinderen zich tegen je afzetten

“Ik heb drie kinderen en een van hen zit nu midden in de puberteit: die is precies zoals ik vroeger was – ik krijg natuurlijk alles dubbel en dwars terug. Nu probeer ik mezelf maar de hele tijd voor te houden hoe ik mezelf vroeger heb opgesteld tegenover mijn ouders. En ik merk dat het helpt als ik denk aan hoe mijn ouders zich hebben opgesteld tegenover mij. Geef de ruimte. Laat de dingen. Geef geen advies. Maar zorg wel dat je in de buurt bent. Kinderen moeten oudermoord plegen en zich van je af duwen: daar moet je je beschikbaar voor stellen. Wát ze doen, kan alleen maar als ze zich veilig voelen om dat te kunnen doen. Daar moet je je niet door aangevallen of beledigd voelen. Maar het kan heftig zijn: ik moest soms mijn tong afbijten om niets te zeggen. Tegen wie moeten ze zich anders afzetten dan tegen jou? Daar ben je voor. ►